

САВЕЗ СИНДИКАТА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

БАЊА ЛУКА, ул. Српска 32

тел. 051/214-795, факс: 051/214-895,

e-mail: info@savezsindikatars.org

www.savezsindikatars.org

Уважавајући и поштивајући релевантне одредбе Устава Републике Српске у којем је у члану 39. прописано да свако по основу рада има право на плату, односно зараду, у складу са Законом и колективним уговором, Закона о раду Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“ број 1/16 и 66/18) у којем је прописано да радник остварује право на плату, да се радницима гарантује једнака плата за исти рад или рад исте вриједности који остварује код послодавца, да се плата за обављени рад и вријеме проведено на раду састоји из основне плате и дијела плате за радни учинак, да су елементи за одређивање основне плате коефицијент сложености послова и цијена рада, те да радник има право на увећања плате, делегати Седмог конгреса Савеза синдиката Републике Српске доносе

РЕЗОЛУЦИЈУ О СИСТЕМУ ПЛАТА У РЕПУБЛИЦИ СРПСКОЈ

Право радника на плату је основно право из радног односа. Систем плата у Републици Српској није добро уређен и на то указују огромне разлике у платама на истим пословима у различитим дијеловима привредног и јавног сектора, као и велики број неуједначених прописа који регулишу појам, састав, те начин утврђивања обрачуна и висину плате. Појам плате у законодавству Републике Српске није прецизно и јасно дефинисан. Само у Закону о раду помињу се различити термини: основна плата, нето плата, најнижа плата, зарада, бруто плата, плата, плата прије опорезивања, плата након опорезивања, плата увећана за доприносе, накнаде плате, увећања плате, коефицијент, цијена рада, радни учинак, остала примања....

Истовремено, начин утврђивања висине плате није потпуно и прецизно одређен. Иако се плата према Уставу Републике Српске утврђује само Законом и Колективним уговором, у пракси се обрачун и висина плате, утврђују Правилником о раду и другим општим актима послодавца, те Уговором о раду. Проблем у примјени законске одредбе, представља и недовољно јасно дефинисање елемената основне плате, те појма радног учинка, који само у синтези чине плату за обављени рад и вријеме проведено на раду.

Међутим, у пракси се показало да послодавци радницима исплаћују само дио плате која се односи на основну плату, док се плата за радни учинак, нити обрачунава нити исплаћује. Дио плате за радни учинак је најчешће злоупотребљаван правни институт, који се примјењује као негативан корективан фактор, односно основ за умањење плате. Исто тако, према важећој законској регулативи, послодавци радницима могу утврдити само износ плате, без елемената за одређивање плате, као и обавезних законских увећања плате.

Једна од карактеристика система плата Републике Српске у дијелу јавног сектора, јесте постојање низа законских рјешења којима се, на битно другачији начин,

дефинише појам плате за буџетске кориснике у односу на остале запослене у Републици Српској.

Посебним законима о платама у дијелу јавног сектора, прописано је да се плата запослених састоји од основне плате, увећања плате и накнада прописаних законом. Такође је дефинисано да плату чини плата прије опорезивања порезом на доходак, те да је бруто плата - плата увећања за доприносе. Овим посебним законима, регулисано је да се плата увећава по основу: година стажа осигурања, рада ноћу, рада током републичких празника и других дана када се по закону не ради, отежаних услова рада. Дефинисано је и да су накнаде за топли оброк и регрес, а у појединим областима и накнада плате за тежину, природу посла и посебне услове рада, урачунате у износ основне плате и не могу се посебно исказивати.

Дакле, примјетне су разлике у појму плате, елементима плате, начину обрачуна плате, који може довести до низа недоумица у самом систему плата. Овакав начин обрачуна плата и самих дефиниција плата, кроз различите законе у Републици Српској доводи до низа нејасноћа и недоречености код самог обрачуна плата, злоупотреба у самом систему плата, а самим тим и правне несигурности.

Због нејасног и компликованог одређивања основне плате радника долазимо у ситуацију да радници буду различито вредновани и плаћени за рад исте вриједности за које је потребна иста стручна спрема. Из тих разлога, послодавци путем својих интерних аката или путем Уговора о раду, утврђују висину плате директно са радником, један на један и то износ плате који се креће углавном у висини најниже плате или незнатно изнад износа најниже плате без обзира да ли се ради о НК, КВ, ССС или Високој стручној спреми. Због тога су плате тако ниске, а контролни органи немају механизме - закључене колективне уговоре на основу којих би могли утврдити износ плате, односно немају основ да поред очигледне повреде законских прописа санкционишу послодавца. Ситуација је посебно тешка у предузећима и привредним друштвима у којим није организован Синдикат.

Зато тражимо:

- **измјене законских и подзаконских прописа којима ће се утврдити нови система плата у Републици Српској, што је као захтјев Савеза синдиката Републике Српске предвиђено у Програму економских реформи Владе Републике Српске,**
- **да се у складу са уставним одредбама, плата може утврђивати искључиво Законом и Колективним уговором, а не интерним актима послодавца и Уговором о раду,**
- **да права прописана Законом о раду једнако припадају свим радницима у Републици Српској.**
- **да један од елемената за утврђивања основне плате буде најнижа плата умјесто цијене рада,**
- **да се на износ најниже плате додају сва увећања плате, накнаде и остала примања,**
- **утврђивање доње границе плата – полазних коефицијената по стручним спремама, прописаних актом о систематизацији послова и радних задатака за свако радно мјесто.**

Теслић, 1.7.2021. године
БРОЈ: 11-713/21

Предсједавајући Конгреса
Тане Пеулић с.р.